

მზია წერეთელი

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

კახა გაბუნია

სამოქალაქო ინტეგრაციისა და
ეროვნებათშორისი ურთიერთობების ცენტრი

ბაკურიანის ტრენინგ-სემინარების ანგარიში**აბსტრაქტი**

სტატია წარმოადგენს 2011 წლის 1-5 ოქტომბერს ჯავახეთისა და ქვემო ქართლის რეგიონების ბილინგვური განათლების ტრენინგ-მასწავლებლების სპეციალურად ჩატარებული ტრენინგ-სემინარების კურსის ანგარიშს. ტრენინგის მიზანი იყო, მონაწილეები გაცნობოდნენ ბილინგვური სწავლების მეთოდოლოგიას, წიგნიერების საკითხებს მეორე ენის სწავლების პროცესში, ზოგადად შეფასებისა და კერძოდ, ენის ათვისებისა და ფლობის შეფასების სისტემებს, აეთვისებინათ ძირითადი მეთოდოლოგიური მიდგომები და მიეღოთ პრაქტიკული გამოცდილება საკლასო ტესტების შედგენაში (შეფასების საკითხებს დაეთმო ტრენინგის 3 დღე).

ტრენინგის შედეგად გამოიკვეთა მონაწილეების დიდი ინტერესი ენის შეფასების თეორიული და პრაქტიკული საკითხების მიმართ; გამოვლინდა ის ძირითადი საჭიროებები და პრობლემები, რომელიც მათ აქვთ ენის ფლობის შეფასების ჩატარებისა თუ მასწავლებლებისთვის სწავლების პროცესში. გამოიკვეთა აგრეთვე ასეთი ტრენინგ-სემინარების შემდგომი, უფრო გაღრმავებული კურსების ჩატარების აუცილებლობა.

ა. წ. 1-3 ოქტომბერს ჩატარდა სპეციალური ტრენინგ-სემინარების კურსი დაბა ბაკურიანში. ტრენინგის მონაწილეები იყვნენ ჯავახეთისა და ქვემო ქართლის რეგიონების ბილინგვური განათლების ტრენინგ-მასწავლებლები. ტრენინგი ჩატარდა ეუთოს პროექტის „მულტილინგვური განათლების რეფორმის მხარდაჭერა საქართველოში“ ფარგლებში.

ტრენინგის მიზანი იყო, მონაწილეები გაცნობოდნენ შეფასების სისტემებს და მათს მნიშვნელობას ენის შეთვისების სასწავლო პროცესში, აგრეთვე თეორიულად გაცნობოდნენ ტესტის შექმნის საფუძვლებს და მიეღოთ პრაქტიკული გამოცდილება საკლასო ტესტების შედგენაში.

ტრენინგი მიმდინარეობდა სამი დღის განმავლობაში და მოიცავდა რო-

გორც საკითხის გარშემო არსებული უახლესი მეცნიერული მიდგომების მიმოხილვას და პრეზენტაციებს, ასევე პრაქტიკულ აქტივობებს, ჯგუფურ განხილვებს და დისკუსიებს.

ტრენინგის პირველ ეტაპზე მონაწილეებს გავაცანით შეფასების არსი და მისი მნიშვნელობა ენის სწავლების პროცესში. კერძოდ, განხილული იყო შემდეგი საკითხები:

- მულტილინგვური საზოგადოების შეფასება;
- ორენოვნების (ბილინგვიზმის) შეფასება;
- ბილინგვური განათლების პროგრამების შეფასება;
- ენის ფლობის დონეთა შეფასება განათლებაში (ენის შეფასება კლასში; დინამიური შეფასება; ენის შეფასების კულტურა, მეორე

ენის შეფასება მრავალფეროვან მოსახლეობაში; ლოკალური ენის პროგრამების შეფასება; შეთანხმების პრინციპის გამოყენება შეფასებისას).

მონაწილეთა გამოცდილებაში არსებული შეფასებების მაგალითებზე დაყრდნობით, განვსაზღვრეთ ძირითადი ტერმინები, როგორცაა, შეფასების მიზნები, ამოცანები, ობიექტი, ტიპი, სახე და ფორმა.

სპეციალური ჯგუფური დისკუსია მიეძღვნა შეფასების ცნების სხვადასხვა გაგებას და მათს ინტერპრეტაციას. კერძოდ, მონაწილეთა ერთად გაანალიზდა ისეთი ცნებები, როგორცაა, გაზომვა (Measurement), საკლასო შეფასება (classroom Assessment), ფართომასშტაბიანი შეფასება (large scale Assessment), პროგრამის, პროექტის შეფასება (Evaluation) და მონიტორინგი.

მონაწილეთა დიდი ინტერესი გამოიწვია ენის შეთვისების / ენის ფლობის შეფასების ისეთმა საკითხებმა, როგორცაა, *ენის ფლობის დონის შეფასება კრიტერიუმებთან მიმართებით, სამეტყველო ქმედების შეფასება, ენობრივი კომპეტენციის (ცოდნის) შეფასება, ენის ფლობის დონეების ზოგადფეროპული სისტემა; აგრეთვე, ენის ფლობის დონეთა ზოგადფეროპული სისტემა, როგორც შეფასების ინსტრუმენტი და ქართულის, როგორც უცხო ენის ფლობის დონეების არსებული სტანდარტის სტრუქტურა.*

ჯგუფში განხილული იყო შეფასების მეთოდოლოგიური საფუძვლები და მეთოდები. ასევე, ტესტის შექმნის ეტაპები, ტესტის ძირითადი განზომილებები (ვალიდობა, სანდობა და სამართლიანობა) და ტესტური დავალებების ტიპები.

განსაკუთრებული ინტერესი გამოიწვია ნორმაზე და კრიტერიუმზე ორიენტირებულმა შეფასებამ, მათი გამოყენების მაგალითების განხილვამ. ჯგუფში სპეციალურად იყო გაანალიზებული ტესტირების შედეგების მნიშვნელობა მეორე ენის სწავლების პროცესში, მათი გამოყენების არეალი. განხილული იყო მოსმენის, კითხვის, ლექსიკის, გრამატიკის და

წერის გასაზომი ტესტური დავალებების ნიმუშები.

ტრენინგის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ეტაპი იყო პრაქტიკული სამუშაოები. კერძოდ, ჯგუფური და წყვილებში მუშაობის მეთოდების გამოყენებით მონაწილეების მიერ გაანალიზდა ტესტური დავალებები, განისაზღვრა სანიმუშოდ მოცემული ტესტის ვალიდობა.

ტრენინგის ბოლოს მონაწილეებმა შეასრულეს დამოუკიდებელი ჯგუფური სამუშაო, მიცემული ტექსტის და ენის ფლობის განსაზღვრული დონის შესაფასებლად შეადგინეს ტესტური დავალებები. თითოეული ჯგუფის ნამუშევარი წარმოდგენილი იყო მთელი ჯგუფის წინაშე. პრეზენტაციების დროს კრიტიკულად გაანალიზდა წარმოდგენილი ტესტური დავალებების ხარისხი, მათი შესაბამისობა ენის ფლობის დონესთან, შეფასდა დისტრაქტორების ქმედითუნარიანობა, ღია ტესტური დავალებების რუბრიკების ადეკვატურობა/სისრულე და სხვ. პარამეტრები.

ტრენინგმა გამოიწვია მონაწილეთა დიდი ინტერესი, რისი დასტურიც იყო მათი მაღალი დონის ჩართულობა, აქტიურობა და ცხოველი დისკუსია. მონაწილეების აღნიშვნით, განხილულ საკითხებთან მათ მუდმივად უწევდათ შეხება სასწავლო პროცესის დროს და ცოდნისა და გამოცდილების სიმცირის (ან სულაც არარსებობის) გამო, აქამდე ისინი რიგ პრობლემებს მხოლოდ ინტუიციის საფუძველზე წყვეტდნენ. ტრენინგზე შექმნილი ცოდნა და პრაქტიკული გამოცდილება მათ დაეხმარებათ, კარგად დაგეგმონ შეფასების პროცესი და ადეკვატურად გამოიყენონ მისი შედეგები ენის სწავლების პროცესში. განსაკუთრებული ინტერესი გამოიწვია ტესტის შექმნის, ტესტური დავალებების შედგენისა და ტესტის შედეგების ინტერპრეტაციის თეორიულმა და პრაქტიკულმა საკითხებმა.

ტრენინგის შედეგად გამოიკვეთა ის ძირითადი საჭიროებები და პრობლემები, რომლებიც ამ ხალხს აქვს ენის სწავლების/დონის შეფასების სფეროში. ესენია:

თემაზე არსებული სპეციალური ლიტერატურის დეფიციტი, ტესტის შექმნის ეტაპების შემდგომი სწავლების საჭიროება, ტესტური დავალებების შეფასების (ქულების დაწერის, რუბრიკების, სქემების) პრინციპების და ტესტის შედეგების ინტერპრეტაციის მწირი ცოდნა, ტესტური დავალებების შედგენის პრაქტიკული გამოცდილების დეფიციტი და სხვ.

მონაწილეებმა გამოთქვეს სურვილი უფრო ღრმად დაეუფლონ ამ საკითხებს.

მათი აზრით, ენის სწავლების ხარისხის გასაუმჯობესებლად სასურველი იქნება ჩატარდეს ენის ფლობის შეფასების შემდგომი ტრენინგები, რომლებზეც მათ მიეცემათ საშუალება, ამ სფეროში უფრო ღრმა ცოდნა მიიღონ, აგრეთვე, კრიტიკულად გაანალიზონ პრაქტიკული მუშაობის შედეგად დაგროვილი პრობლემები.

Mzia Tsereteli

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

Kakha Gabunia

Center for Civil Integration and Inter-Ethnic Relations

Report on Training Seminars Held in Bakuriani

ABSTRACT

Presented paper is a report on training-seminars held in 01-03 October 2001. The purpose of this training was to get acquainted with general assessment and specifically, with language acquisition and its assessment systems. Participants would also acquire main methodological approaches and practical experience in school test development.

The training results revealed interest in theoretical and practical aspects of language assessment, as well as various problems in the process language possession assessment in school setting. Further need for such training-seminars and deeper courses in this sphere was also exposed.